

Дисципліна «Історія світової музики»

(III курс, IV семестр).

Спеціальність: 6.020204 «Музичне мистецтво»

Спеціалізація: «Академічний спів».

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

Укладач робочої програми – кандидат мистецтвознавства, в.о. доцента
Різаєва Г.Є.

Питання для самостійного вивчення

Формування та становлення нововіденської музичної школи

- Соціально-історичні, філософсько-психологічні та культурно-естетичні передумови виникнення експресіонізму в австро-німецькому мистецтві початку ХХ століття.
- Катастрофічні передчуття як генеза формування нових художніх ідей,
- Зв'язок експресіоністського напрямку з романтичною традицією та шляхи її переосмислення.
- Формування музичного експресіонізму в творчості композиторів нововіденської школи.

Арнольд Шенберг:

- Характеристика основних етапів творчості. Причини і закономірності еволюції творчого методу композитора.
- Суперечливість поглядів і проблемні аспекти практичної діяльності. Складність сприйняття музики композитора.
- Ранній період: жанри, образи, особливості музичної мови
- Атональний період: проблеми визначення поняття "атональність"; основні теоретичні засади цього періоду, викладені в трактаті Шенберга "Вчення про гармонію"; жанри, образи. Шенберг та Кандінський: спільність творчих пошуків.
- Додекафонний період: генеза і причини формування додекафонної техніки. Образна сфера, жанри творів цього періоду.
- «Місячний П'єро»: особливості жанру, техніки, вокальної мови.
- *Klangfarbenmelodie*, *Sprechstimme*, віртуозно-поліфонічне камерно-інструментальне письмо.

Альбан Берг:

- Художньо-естетичні принципи композитора.
  - Приховані аспекти творчості – автобіографічний, символістсько-нумерологічний, інтертекстуальний.

- Вільна інтерпретація атональності та додекафонії, їх синтез з принципом тонального письма.
- Опера «Воцек» – експресіоністська соціально-психологічна драма. Майстерність гротескових характеристик, глибина психологічного аналізу. Розгалужена мотивно-тематична система як основа драматургії опери. Широка шкала прийомів вокального інтонування.
- Скрипковий концерт: зміст твору, особливості драматургії, специфіка використання серійної техніки композитором.

Рекомендована література

1. Павлишин С. С. Музыка двадцатого столетия: Навч. посібник / С. Павлишин. – Львів: БаК, 2005.- 232 с.
2. Векслер Ю. Альбан Берг и его время: опыт документальной биографии / Ю. Векслер. – СПб.: Композитор, 2010. – 1136 с., илл. <https://www.twirpx.com/file/2144748/>
3. Зарубежная музыка XX века: Материалы и документы / Под общ. ред. И. Нестьева. - М.: Музыка, 1975. – 256 с. https://www.studmed.ru/view/nestev-iv-red-sost-i-kommentarii-zarubezhnaya-muzyka-xx-veka-materialy-i-dokumenty_63f20314218.html
4. История зарубежной музыки. Вып. 6: Нач. XX в. – сер. XX в.: Учеб. Для муз. вузов / Ред. В. В.Смирнов. - СПб.: Композитор, 2001. – 630 с. http://yanko.lib.ru/books/music/hist_zar_music_6_cons_f-a.htm
5. Когоутек Ц. Техника композиции в музыке XX века /Пер. с чеш. Общ. ред. и коммент. Ю. Н. Рагса и Ю. Н. Холопова / Ц. Когоутек. - М.: Музыка, 1976. – 268 с. https://www.studmed.ru/kogoutek-c-tehnika-kompozicii-v-muzyke-hh-veka_fc5a3b89383.html
6. Композиторы о современной композиции. Хрестоматия / сост. Т. С. Кюрегян, В. С. Ценова. - М.: Научно-издательский центр «Московская консерватория», 2009. – 356 с., нот. <https://www.twirpx.com/file/1199003/>
7. Исханова С. Арнольд Шенберг: взгляд в будущее / С. Исханова // Муз. академия. – 1997. – № 2. – С. 215–222.
8. Лобанов А. «Воцек» А. Берга (Спроба критичного аналізу). – К.: Музична Україна, 1977. – 88 с.

Додаткова література

1. Векслер Ю. А. Берг. Опыт документализированной биографии / Ю. Векслер. - СПб.: Композитор, 2010.
2. Власова Н. О. Творчество Арнольда Шенберга / Н. О. Власова. Шенберг А. – Изд. 2-е. – М.: Издательство ЛКИ, 2010. – 528 с., нот.

3. Павлишин С. С. Арнольд Шенберг: Монография / С. Павлишин. М.: Композитор, 2001. – 480 с., ил.
4. Шенберг А. Стиль и мысль: Статьи и материалы / А. Шенберг; сост. , пер., коммент. Н. Власовой, О. Лосевой. – М.: Композитор, 2006. – 528 с., нот.
- 5.
6. Соколов А. С. Введение в музыкальную композицию XX века: Учеб. пособие по курсу «Анализ муз. произ-й» / А. С. Соколов. – М.: ВЛАДОС, 2004. – 232 с.: нот., ил.
7. Теория современной композиции: Учебное пособие / Отв. ред. В. С. Ценова. - М.: Музыка, 2007. – 624 с., нот.